

ARADI KÖZLÖNY

Administrátor delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 212.
1939. szeptember 19. kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938, Trib. Arad.

Uj tények, új fordulatok

Szombatról vasárnapra virradó hajnalban új fejezet kezdődött az európai háború történetében. Az összpontosított szovjet haderők a lengyel-szovjet határ teljes hosszában lengyel területre nyomulnak elő, azzal a Molotov által bejelentett céllal, hogy a lengyel földön élő többmillió ukrán és fehérorosz kisebbséget a bizonytalanná vált államhelyzetükben biztonságba helyezték. A szovjet politika diplomáciája annak hangsúlyozásával indokolja a szovjet haderő lépését, hogy ez részről nem jelent háborús beavatkozást; a szovjet szigorú semlegességet kíván tartani mindenféle szomszédos állammal szemben és nincs szó bevalloított szovjet-német katonai együttműködésről sem. A bekövetkezett nagyjelentőségű tény folyamánakként a lengyel kormány tagjai, valamint az állam elnöke elhagyta az országot, melynek önálló állami léte ezzel általában politikailag megszűntnek tekinthető. A fegyveres lengyel erő a ránézve bekövetkezett katasztrófát elszánt, de reménytelen hősiességgel fogadta: a polgári élet menekülési vasárnap százezres tömegekben lépték át, az akkor még nyitott román-lengyel határt és nyomokban hétfőn megkezdődött a regulális lengyel fegyveres alakulatok menekülése is. A fegyveres csapatokat a román határon fegyvertelenítették és míg a katonai menekülteket külön erre a célra épített táborokban vették őrizet alá, a lengyel politikusokat a kormány távozásra szólította fel, nehogy ittartózkodásuk bármilyen tekintetben is helytelen értelmezésre adhatson okot az ország szigorú semlegességét illetőleg, melyet a kormány erősen fenn kíván tartani továbbra is.

A német és a szovjethaderő két előrenyomuló frontja egyre jobban össze zárul a megpróbáltatott törzselmére lengyel állam területe fölött. A Varsó környékére szorult fegyveres lengyel alakulatok sorsáról már vasárnap megindultak a német-lengyel katonai tárgyalások.

A háborús hatalmak demokráta frontján hétfő délig még nem alakult ki a közös angol-francia hivatalos álláspont, melynek megtörténte további irányt jelez majd a lengyelországi háború sorsára vonatkozólag. Londonban és Párisban hangsúlyozták, hogy nem okozott nem várt meglepetést a szovjet fegyveres akciója, tehát azt sejtetik az angol és a francia lapvélemények, hogy úgy a francia, mint az angol diplomácia rendelkezik olyan eszközökkel, amelyek alkalmasak rá, hogy a szovjet-akció világpolitikai jelentőségét és katonai súlyát aláemuljazzák. Hogy mik ezek a nemzetközi diplomáciai sakkhúzások, továbbá minő katonai eszközökkel tudják a vállalt segélynyújtási kötelezettségeiket továbbra is tartani a tragikus sorsu lengyel nép mellett a német és a szovjet-akcióval szemben, erre választ Chamberlain és Daladier van hivatva a közeli órákban adni. Addig is csupán a tények megállapítására szorítkozhatunk és ezek a következők:

1. A lengyel állam polgári és katonai vezetői feladták az ország tényleges védelmét és külföldre menekültek. Nyugatlengyelország nyersanyag-, ipari-, kulturális és közlekedési gócpontjai a német haderő birtokába jutottak. Keletlengyelország megsemmisítő szovjet megszállása viszont számottevő akadály nélkül folyamatban van.

2. A hadviselő felek frontja mindezzel szemben nem bővült új szereplővel. A szovjet fegyveres akció formája az a diplomáciai bejelentés, melyben egyfelől a) további szigorú semlegességét hangsúlyozza a lengyel államon kívül minden más hatalommal szemben, másfelől b) pacifizálási akciója békés célokat hangsúlyoz a polgári élet biztonsága érdekében az ukránok és a fehéroroszok lakta területekkel kapcsolatosan, tehát nem tekinthető háborús beavatkozásnak. Ezt a diplomáciai perspektívát hangsúlyozza ki kormányunk ha-

tározott állásfoglalása is, melyben egyfelől megszüntetnek tekinti a lengyel állam önállóságát, másfelől erre való tekintettel még nyomatékosabban hangsúlyozza felkészült semlegességét és a nemzeti érdekek teljes érdektelenségét az új helyzetben. A román és a szovjetkormány egyidejű, kölcsönös semlegességi nyilatkozata tehát az a reálpolitikai bázis, melyről további teljes akciószabadságot joggal remélheti mindkét kormány, anélkül, hogy tovább harapózhatna a nyugatra lokalizált fegyveres konfliktus veszedelmébe.

3. A szovjet-török tárgyalások menetét az új helyzet szintén közeli dűlőre juttatja és minden jel arra vall, hogy ez a döntés is a reális hatalmi helyzet érdekeivel harmonikusan fog bekövetkezni. A szovjet és a török állam viszonyát még Kemál Atatürk elnök reálpolitikai érzéke szabta meg és ez a politika a török nép modern életformáinak gazdasági felvirágzását eredményezte. Kétségtelen, hogy egy új megállapodás ebben a viszonylatban szintén csak a háborús veszély lehetőségeit zárja ki csaknem teljes bizonyossággal a Dardanellák kényes pontjánál és ennek bekövetkezése a Földközi-tenger széles perspektívájában is csak előnyt jelenthet a partjait lakó népek békéje érdekében.

Ha megvalósíthatóvá válik a ki nem mondott kívánság, hogy „A Földközi-tenger a földközi-tengerieké!”, úgy ugyancsak az elvet még világosabban lehet kifejezésre juttatni.

4. a távolkeleti japán-szovjet egyezmény alapján épülő új együttműködés eredményeképpen. Ennek az egyezménynek megszületése szintén abban az elvben fogant, hogy ezen túl nem gyilkolják többé egymást távoli hatalmak érdekeiért, hanem saját érdekeiket fogják érvényesíteni minden más hatalmi érdek erőyes kizárásával.

Mindezek a példátlanul gyors egymásutánban felröplő nagy világpolitikai események ténylegesen egy közös gyakorlati elvben hasonlítanak egymásra. Abban, hogy megtagadják az eddigi stromann-politikát, amely bennük fogott balekeket saját világhatalmi helyzetének biztosítása érdekében. A népek, közel és távol, már okultak és okultak a balekfogó világhatalmi taktika tragikus példáiból és ha fegyvert fognak, véruket csakis a legsajátabb, egyéni, nemzeti és hatalmi érdekeikért áldozzák fel és semmi másért.

A józanságnak és a reális életformákhoz való ragaszkodásnak ebben a korszerű szellemi világáramlatában így mutatkozik meg a civilizációnk és kulturánk európai őrvédelme és önudatja. És így izmosodik parancsoló politikai elvvé a véresen vajudó-Európában az európai népek józan egymásutaltságának minden világhatalmi verseny-től messzi-messzi izzó, benső lelki igazsága is. (J.)

A szovjetcsapatok bevonulása eldöntötte Lengyelország sorsát

Az e őrenyomuló szovjethadsereg Breszlilowszknál találta között a német haderőve! — Negyedszer is felosztják Lengyelországot? — Romániába menekült a lengyel államfő, a kormány és a hadsereg zöme — Románia megőrzi erőyes semlegességét

Anglia és Franciaország egyedül maradt Németország ellen — A szovjetkormány senkinek nem izenthadat

Berlin. Az orosz hadsereg vasárnapi lengyelországi bevonulásával kapcsolatban a helyzetet és a várható eseményekről Berlinben a következőkre utalnak: A szovjet hadsereg akciója nem következett be hirtelen, hanem előzetes megállapodás után történt. Arra a kérdésre, hogy a német és orosz megszálló csapatok között demarkációs vonal kijelölésére történt-e megállapodás, mértékadó német körökből nem sikerült választ kapni. Csupán, mint támpontra mutatnak rá az 1917-ben kötött breszlilovszki békére, amely sokkal nagyobb területet hagyott Lengyelország kezén, mint az 1921-iki rigai békeszerződés. Rámutatnak ezenkívül, hogy az 1917. évben létrejött szerződés értelmében Ukrajna Galiciához tartozott és most az a lehetőség következik be, hogy ez a terület a német csapatok kezén marad. Hírek terjedtek arról, hogy az ukránok között mozgalom indult meg oroszellenes ellenállás megszervezéséről. Illetékes német helyen erről mit sem tudnak. Német részről az orosz csapatok Lengyelországra való bevonulását Lengyelország megszüntetésével, illetve szőrszerint negyedszeri felosztásával mondják egyértelműnek. Ezzel a formulával új megvilágításba kerüli Litvánia helyzete is. Bár nem erősítik meg azokat a híreket, hogy érintkezésbe léptek volna a litván kormánnyal, amely valószínűleg szintén igényt tart bizonyos lengyel területekre, most

már elismerik, hogy Litvánia és Lengyelország között Vajna körül scharasi volt véglegesen megállapított határ. Ha nem csak demarkációs vonal és lehetséges, hogy ilyen irányban értendő a német külügyminisztérium fogalmazása Lengyelország negyedik felosztására vonatkozólag. Ami Angliát illeti, rá kell mutatni arra, hogy Berlinben az elmúlt napokban már utalások történtek arra, hogy Németország Angliával és Franciaországgal szemben meggyőzően fel fogja vetni a háború folytatásának kérdését. Szó esett ezenkívül arról is, hogy legközelebb Ismét összehívják a német híradalmi gyűlést és ezen Hitler híradalmi vezér ultimátumszerű felhívást intéz a nyugati hatalmakhoz. E tervekkel kapcsolatban azonban a német külügyminisztériumban tartózkodnak minden pozitív véleménynyilvánítástól.

A dán sajtóban különböző hírek láttak napvilágot a jelenlegi összetűzésekkel kapcsolatban. A „Berlinske Tidende” szerint a németek azt hangoztatták, hogy Franciaország Lengyelország megsemmisítésére fogott fegyvert, míg Anglia Németország megsemmisítése céljából harcol. A „Politiken” értesülése szerint hétfőn Breszlilovszkban nagyjelentőségű meghesztelést folytattak a német és szovjet katonai vezetők. A tanácskozáson Lengyelország felosztását tárgyalják és megállapították az új német és orosz határt.

I.

A szovjet-akció katonai és diplomáciai eredménye

A szovjetkormány teljes mértékben tiszteletben tartja Románia semlegességét

Moszkva. (Rador.) Molotov külügyi népbiztos tegnap magához kérte Románia moszkvai követét és átnyújtotta neki azt a jegyzéket, amelyben a Szovjetunió ünnepelesen bejelenti, hogy kormánya a beavatkozás dacára is fenntartja a leszigorubb semlegességet Románia irányában. Molotov kijelentette, hogy a Szovjetnek semmiféle igénye nincs Romániával szemben s továbbra is fenn akarja tartani a szívélves baráti viszonyt, amely már hosszú idő óta uralkodik a két ország között.

Közben az orosz csapatok, középeurópai időszámítás szerint hajnali négy órakor Polock és Kamenetz Podolsk között átlépték a lengyel határt. Az orosz hadseregnek a lengyel határ mentén felsorakoztatott egységei már előző nap parancsot kaptak arra, hogy készüljenek fel a bevonulásra. Az oroszok — mint több külföldi távirati iroda közölte — uttkuban mindenütt a lengyelek ellenállásával találkoznak. Az orosz csapatok felvonulási területe 800 kilométer széles.

Páris. A Havas távirati iroda jelenti Bucurestiből: A bucuresti-i szovjet követség egyik tanácsosa tegnap megjelent a román külügyminisztériumban és a moszkvai kormány közlését adta át, amely szerint Szovjetország az összes európai államokkal szemben, így Romániára vonatkozóan is, szigorúan megőrzi semlegességét. A román fővárosban helyesléssel vették tudomásul ezt a bejelentést, annál is inkább, mert Románia Lengyelország ügyében is a teljes semlegesség álláspontjára helyezkedik.

A Havas iroda megállapítja, hogy Romániában a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik.

A szovjetkormány jegyzéke a lengyelországi bevonulásról

Moszkva. A Német Távirati Iroda jelenti: A szovjet orosz külügyi népbiztosság valamennyi Moszkvában akreditált külföldi követnek jegyzéket nyújtott át, amelyben bejelenti, hogy a szovjet orosz csapatok átlépték a szovjet-lengyel határt. A jegyzék a következőket tartalmazza:

— A lengyel-német háború első 10 napjában német kézre kerültek Lengyelország fontos ipari és művelődési központjai. A lengyel főváros nincs többé. A lengyel kormány nem fejt ki működést és mindezeknek következtében fel lehet tételezni azt, hogy Lengyelország területén rendkívüli, előre nem várt események következhetnek be. A szovjetkormány

ezt megakadályozandónak vélte, parancsot adott a hadsereg főparancsnokának, hogy a szovjet haderő lépje át a szovjet-lengyel határt és védje meg az orosz néppel vérrökon ukránok és fehéroroszkok élet- és vagyonbiztonságát. Az utóbbi napok eseményeiből önként következik, hogy Szovjetország nem maradhatott semleges a lengyel-német háborúban.

A jegyzék azzal fejeződik be, hogy ígéretet tesz a lengyel népnek, hogy a szovjetkormány igyekezzon fog a lengyel népet kivезetni a háborúból, amelybe vezetői sodorták és igyekezzon fognak a lengyel népnek nyugodt életlehetőséget biztosítani.

Molotov rádióbeszéde

Molotov külügyi népbiztos vasárnap délelőtti rádióbeszédet intézett Oroszország lakóssaihoz, amelyet Oroszországban élő valamennyi nép nyelvén közvetítettek. A népbiztos rádióbeszédében közölte, hogy az orosz hadsereg vasárnap reggel a Lengyelországban élő ukránok és fehéroroszkok védelmére bevonult Lengyelországba. Lengyelország összeomlásának utolsó fázisa a szovjetuniót, mint Lengyelország közvetlen szövetségjét természetesen egészen közölről érdeklí és nem nézheti tétlenül a dolog további alakulását. A szovjetkormány készen áll arra, hogy segítséget nyújtson a lengyel népnek, hogy az elkerülje a katasztrófát, amelybe kormányának kalandos politikája és meggondolatlansága sodorta. Molotov beszéde végén felhívást intézett a vörös hadsereghez, hogy öntudatosan és fegyelmezetten oldja meg feladatát, majd felszólította a lakosságot, dolgozzék továbbra is nyugodtan és fogadjon bizalommal azokat az intézkedéseket, melyeket a kormány a nép érdekében fogantatott.

Oroszország csak Lengyelországgal szemben adta fel semlegességét

Páris. A Havas-iroda jelenti: Molotov szovjet külügyi népbiztos vasárnap délelőtti a balti államok követét fogadta, akiknek jegyzéket nyújtott át, amelyekben a Szovjet feltétlen semlegességét hangoztatta. A külügyi népbiztos az összes külföldi képviselőkhez juttatott jegyzékben határozott formában kijelentette, hogy Szovjetország csupán Lengyelországra vonatkozóan adta fel semlegességét. A többi állammal szemben szigorú semlegességet tanusít.

Moszkva. A francia és angol nagykövet meglepetéssel vette át Molotov külügyi népbiztos jegyzékét. A követek a jegyzék tartalmát azonnal kormányaik tudomására hozták és utasítást kértek, hogy a demarsot utasítsák-e visz-

za vagy sem. Amíg a kormányok utasítása meg nem érkezik, az angol és francia nagykövetek várakozó magatartást foglalnak el.

A szovjethadvezetőség első jelentései

Moszkva. A szovjet hadvezetőség vasárnap este adta ki első harctéri jelentését. A jelentés megállapítja, hogy a szovjet csapatok vasárnap a reggeli órákban az egész szovjet-lengyel határ hosszúságában behatoltak lengyel területre.

A szovjet csapatok csak gyenge ellenállással

találkoztak és vasárnap a Drináig tudtak előnyomulni. Elfoglalták Klabovszk, Molodeno és más városokat. A Nvemen felvön akadálytalanul átkeltek, déli irányban folytatták útjukat, a román határ irányában elfoglalták Rovnót, Luckot és Tarnopol. A szovjet csapatok egészen a román határig nyomultak előre, úgy hogy tényleg határcsapatok helyett orosz katonaság látja el a Romániával szembeni határszakaszok a szolgálatot.

A harcok során a szovjet elhárító ágyúk három lengyel bombavető és két felderítő repülőgépet lőttek le. A szovjet hadsereg több mint 50 kilométert haladt előre az első napon.

Az esti órákban érkezett hírek szerint az orosz csapatok feltartóztathatatlanul nyomultak előre és már Vilna előtt állnak. Az egész határ mentén 70 kilométernyi mélységben tört előre az orosz gyalogság. Lengyelország keleti határsávjá teljesen orosz kézben van. Az orosz csapatok az utközben talált lengyel csapatvesztéseket, amelyek meglepetésükben nem tanusítottak ellenállást, fogságba ejtették. Az orosz könnyű és nehéz harci kocsik százas egységekben nyomulnak előre és a nehéz harci kocsik gépjárműveken kívül hat és fél centiméteres ágyúkkal is fel vannak szerelve.

Hogyan fogadta London és Páris az orosz beavatkozást

London. Egész Angliában mély megdöbbenést keltett az oroszok lépése. A vasárnap munkaszünet ellenére a legtöbb lap különkiadástban ismertette az eseményt és ismertette a hivatalos orosz jelentést, melyhez azonban nem fűztek kommentárt. A legtöbb lap szerint az orosz beavatkozás új helyzetet teremtett, melyet sürgősen meg kell vizsgálni, hogy a kormány idejében fogantatosithassa a megfelelő intézkedéseket.

Chamberlain miniszterelnököt hajnali 4 órakor keltették fel és közölték vele az orosz beavatkozás híreit. A miniszterelnök nyomban a miniszterelnökségre sietett, ahová nemsokára megérkeztek a kormány többi tagjai. A délelőtti folyamán minisztertanácsot tartottak, amelyen megbeszéltek az új helyzetet. A minisztertanács után Chamberlain telefon utján érintkezésbe lépett Daladier francia miniszterelnökkel, akivel hosszasan tárgyalt.

Az orosz beavatkozás híre Párisban is leírhatatlan meglepetést keltett. A lapok szerint csak most derült ki, miben egyezett meg Berlinben a német és orosz katonai bizottság. Minden pontosan elő volt készítve és az orosz haderő a megbeszélés időben kezdte meg előnyomulását. A lapok szerint érthetetlen az orosz jegyzék azon passzusa, hogy Oroszország a történetek után is továbbra semleges marad. Az orosz támadás következtében Franciaország s Anglia a Lengyelországnak adott biztosíték következtében önműködőleg hadállapotba került a szovjetunióval és ezt rövidesen hivatalosan is tudomására adják a szovjeteknek.

II.

Bucurestiből jelentik:

A miniszterelnökség közleményei a bukovinai határszelen történő eseményekkel kapcsolatban

Bucuresti. (Rador.) A miniszterelnökség az alábbi közleményt adta ki:

A bukovinai határszelen történő eseményekkel kapcsolatban a kormány széleskörű intézkedéseket tett semlegességi szabályainak szigorú tiszteletbentartására.

1. Ezen szellemben a határon az országba érkező gyerekeknek és sebesülteknek menedéket adnak emberiségese érzésből.

2. Minden idegen csapatot, vagy idegen alakulatot, amely átléni a határt, lefegyvereznek és azután számukra lakhelyet jelölnek ki az ellenségeskedések befejezéséig.

3. Azon személyek, akik politikai szerepet vittek, kötelesek lesznek a részükre kijelölt helyen lakni és tartózkodniok kell minden közéleti működéstől.

4. Magánszemélyeknek — különösen a galicai területekről — szigorúan tilos az ország határán való belépés.

Az intézkedések végrehajtásával Gabriel

Marinescu tábornok-alminisztert bizta meg a kormány, aki a helyszínen személyesen ellenőrzi a fenti intézkedések végrehajtását.

Az elmúlt nap folyamán a miniszterelnökség a Rador utján az alábbi újabb közleményt juttatta el a sajtóhoz:

— Bucuresti. A miniszterelnökség közleménye: Azok a különleges események, amelyek szeptember 17-én Lengyelországban történtek, valamint a lengyel kormány azok kérelme, hogy menedéki jogot biztosítson a lengyel államfőnek és miniszterének, akik területünkre menekültek, arra készítette Romániát, hogy továbbra is megőrizze szigorú semlegességét a hadviselőkkel szemben. A kormány továbbra is a legteljesebb hazaszeretettel örködik az ország biztonsága és a határok védelme telett.

Menekülők ezrei

Cernăuți. A Német Távirati Iroda jelenti Cernăuți-ből: A román-lengyel határra ezte-

vel érkeztek vasárnap és hétfőn a menekülők Lengyelország területéről. Moscicki, a lengyel köztársaság elnöke a kormány több tagjának kíséretében este fél 8 órakor lépték át a román—lengyel határt és Cernautiba érkeztek.

Cernautiból jelenti a Havas hírszolgálati iroda: A román—lengyel határra végeláthatatlan sorokban érkeznek a lengyelországi menekültek, gyalog, gépkocsikon és társasgépkocsikon. Több lengyel katonai alakulat zárt egységben lépte át a román—lengyel határt, a román katonaság lefegyverezte a lengyel katonaságot, 55 lengyel bombavető és vadászrepülőgép is román területre érkezett, a hatóságok a gépeket lefoglalták.

A Stefani olasz hírszolgálati iroda jelentése Cernautiból: A román—lengyel határra

ezrével érkeznek a menekülők. Tegnap délután több mint 1000 gépkocsi érkezett román területre, ezeken a vagyonos lengyel polgárok mentették át vagyonaikat és értéktárgyaikat román területre. Ujabban 150 lengyel repülőgép érkezett a cernautii repülőterre, ahol a gépeket lefoglalták, személyzetüket pedig lefegyverezték. Marinescu csendőrtábornok, aki 9 nap óta a román—lengyel határon tartózkodik, tegnap Cernautiba érkezett és ott közölte a román területre átvitt lengyelországi diplomáciai kar tagjaival, hogy miután a lengyel kormány már nem létezőnek tekinthető, hagyják el Cernautit. A külföldi diplomaták eleget tettek a felszólításnak és Bucurestin, valamint Erdélyen keresztül visszautaztak hazájukba.

Moscicki lengyel államfő egész vezérkarával Cernautiba érkezett

Páris. A Havas távirati iroda jelenti: Moscicki lengyel köztársasági elnök, a kormány több tagjával együtt vasárnap este fél nyolc óra megérkezett a Cseremiszy folyó lengyel partjához, majd pedig a hídon keresztül román területre haladt át. A köztársasági elnök és a kormány tagjai a Romániában levő Visnita községben néhány órán keresztül várakoztak, majd autókba szálltak és Cernautiba indultak.

A Havas távirati iroda jelenti Bucurestiből: Vasárnap a késő délutáni órákban ötvenöt lengyel repülőgép szállt le a cernautii repülőtéren. A repülőgépekkel lengyel politikusok, miniszteri főszóvivők, a nagy lengyel lapok szerkesztői és munkatársai érkeztek. A román hatóságok azonnal lefoglalták a repülőgépeket, az országba érkezett politikusoknak az ideiglenes tartózkodásra jogosító engedélyeket. Német repülők elpusztították a Zaleszczycki mellett átvetődő hadit.

titották a Zaleszczycki mellett átvetődő hadit.

Olasz jelentés szerint

Pilsudski marsall özvegye is Bucurestibe menekült

Rómából jelenti a Stefani ügynökség: A bucurestii olasz laptudósítók közlik, hogy Pilsudski marsall özvegye Bucurestibe érkezett. Ugvancsak Bucurestibe érkezett Corrad bíboros pápai nuncius, a fővárosból folytatja útját Rómába.

Ugvancsak a Stefani ügynökség jelenti, hogy Grigorcea varsói meghatalmazott román miniszter pénteken este tíz órakor megbeszélést folytatott Marinescu rendőrmiszterrel, majd pedig visszautazott a lengyelországi Zaleszczyckibe a lengyel kormány jelenlegi tartózkodási helyére.

III.

A német-lengyel harcok

Lublin lángokban áll, Siedlice romokban, Breszt-Litovszk elesett

Kremenet. A lembergi rádió jelenti: Közép- és Dél-Lengyelországban a német bombavetők súlyos károkat okoztak. A 80 ezer lakosú Siedlice városát csaknem teljesen elpusztították. Lublin pedig lángokban áll. Ennek ellenére a lengyel haderők töretlen szellem-

ben folytatják az ellenállást.

Berlinből jelentik: A Német Távirati iroda jelenti: Breszt-Litovszk fellegrvára elesett, ezáltal a breszt-litovszki erőd német kézre került. Itt 600 foglyot ejtettünk.

Varsó sorsa megpecsételődött

London. Varsóból jelentik: Vasárnap délután 15 óra 10 percig járt le az az ultimátum, amelyet a német főparancsnokság a város harc nélkül átadására nézve engedélyezett. Miután a varsói csapatok parancsnoksága az ultimátumot visszautasította, néhány perccel negyed 4 után kezdetét vette Varsó város ágyúzása. A német ágyúk megkezdtek a város lövészt és a repülőgépek bombákat dobáltak Varsóra. A lövések egy épületet, egy kórházat és az amerikai nagykövetség épületét eltalálták és azokon súlyos károkat okoztak. A bombázás halálos áldozatainak száma több mint kétszáz.

A bombázás 46 percig tartott. A német főparancsnokság ere rádió utján azt a javaslatot tette a Varsó védelmező katonái erők parancsnokának, hogy írta ki a fővárost oly módon, hogy távolítsa el abból az összes asszonyokat, gyermekeket, beteg és idős férfiakat. Az esti órákban a lengyel parancsnokság üzenete érkezett a német táborba, amelyben engedélyt kértek, hogy egy lengyel parlamentár keresse fel a német főparancsnokságot. Német részről azonnal beszünttetett Varsó körül minden harci tevékenységet és rádióan arra szólították fel a védősereg parancsnokát, hogy vasárnap este 22 órára küldjön egy közvetítő tisztet a Praga—Minszk—Mezovszki országot egy bizonyos meghatározott pontjához. Közölték azt is, hogy a lengyel seregnek biztosítania kell hogy az uttól jobbra és balra 2000 méter szélességben senki sem tartózkodik. A lengyel városparancsnok ezt a feltelet el fogadta és vasárnap este 10 órakor megtörtént a lengyel és német csapatok kiküldötteinek találkozása. A találkozás eredménye még nem ismeretes.

London. A lapok értesülése szerint a német hadvezetőség közölte, hogy Varsó hét napig a létező 10 óráig hadművelési területnek tekintendő és megkezdte a lengyel főváros bombázását.

A francia fővárosban viszont úgy értesültek, hogy hétfő délután megindultak a tanácskozások Varsó város kiűritésére vonatkozólag. A német és lengyel megbízottak közötti tárgyalások során arra a megállapodásra jutottak, hogy szabad elvonulást engedélyeznek a Var-

sóban rekedt asszonyoknak, gyermekeknek és a diplomáciai testületek még Varsóban maradt tagjai részére. A tárgyalások még folynak.

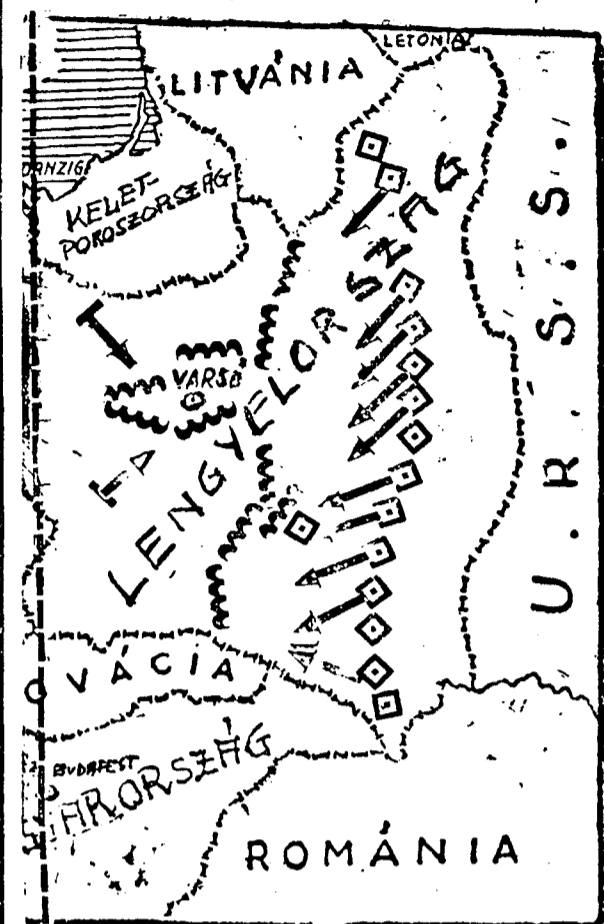
A Stefani hírszolgálati iroda hadszíntéri tudósítója a varsói frontról táviratozza, hogy hétfőn délután lengyel részről még mindig nem érkezett válasz a német ultimátumra. Ennek ellenére Hitler kancellár úgy intézkedett, hogy tovább kell várakozni és így a repülőgépek és a tüzérség nem kezdtek meg Varsó bombázását. Az a hír terjedt, hogy Varsóban a polgári lakosság nagyrésze azt követeli, hogy a várost adják át, a katonaság pedig a további védelem mellett foglalt állást.

A legújabb német hadijelentés

Berlinből jelentik: A DNB távirati iroda közli a következő hivatalos jelentést, amelyet a legújabb német hadvezetőség hozott nyilvánosságra: A lengyelországi hadjárat végéhez közeledik. Lemberg teljes körülkerítése és Lublin elfoglalása után a keleti lengyel haderő egy része a Lemberg—Breszt—Litovszk-i fővonalon áll és ezzel Lengyelország nagyobbik részét elfoglalta. Az arcvonal háta mögött a lengyel hadsereg egyes csoportjait amelyek bizonyos pontokat foglaltak el, megsemmisítették, vagy foglyul ejtették. Ezeknek a csapatoknak a legnagyobb részét, becsles szerint a lengyel hadsereg negyedét, Wysogrodától délre a Visztulánál körülzárták és tegnaptól kezdődően en-

A szovjetcsapatok bevonulása Lengyelországba

1939. szeptember hó 18-án este

Jelmagyarázat: ~~~~~ = német csapatok frontja.
 □ □ = szovjetcsapatok
 A nyílak a csapatok előhaladásának irányát jelzik.

Vasárnap hajnalban közel ezerkilométeres szakaszon egyszerre indult meg a szovjethaderő előnyomulása Keletlengyelországba. Hétfőn este száz kilométerrel mélyebben állottak be a lengyel állam területén. A szovjet és a német front tisztjei Breszt-Litovszkban találkoztak. A két front összeolvadása folvik. A szovjet frontja északról délre Vilna—Nowogradok—Baranovitschi—Breszt-Litovsk—Luck—Zloczow—Tarnopol—Stanislaw—Kolomea—Delatyn vonalon halad végig; a német front véle párhuzamosan Bialystok—Siedlice—Breszt-Litovsk—Lublin—Ravaruszk—Lemberg—Drohobycz vonalán. A varsói körbe szorult védősereg sorsáról táviralások folynak.

nél a hadseregnél megkezdődött a honlasi folyamat. A körülzárt Varsóból tegnap rádió utján azt kérték a német hadseregparancsnokságtól hogy fogadják a lengyel részről küldendő parlamentert. A német hadvezetőség hozzájárult a kérelemhez, előlég azonban a lengyel kiküldött nem jelent meg. A német lövőhaderő eredményesen támadta a Wisogrodától délnyugati irányba körülzárt csapatteket viszont az egész harcúterem sehonnan sem jelentették a lengyel repülőgépek tevékenységét. A német lévőhaderő teljesítette legfontosabb feladatát, amellyel keleti vonalkozással megbízák. Ennek megfelelően számos légi egységet és a lévőhaderő tüzérség jelentős részét összevonták és ezek a csapatteket mi feladat elvégzésére készenállanak.

A nyugati harcúterem jelentős hadműveletről nem adtak ki jelentést Saarbrücken közelében egy francia repülőgépet lelőtték az orosz—lengyel határtól teljesen légitámadás nem történt.

A balti államok álláspontja

Kaunas. A Reuter-ügynökség jelenti: Az orosz hadseregnek lengyel területre való benyomulása sem változtatta meg a litván kormányt azt az elhatározását, hogy nem kíván támadást intézni Lengyelország ellen a Vilna környéki területek visszacsatolása érdekében.

Riga. A lett távirati iroda jelenti: A szovjet csapatok hétfőn reggel a lett—lengyel—orosz határ kesztyűzősében állottak az orosz—lengyel határt anélkül hogy ellenállásba ütköztek volna.

URANIA Tel.: 12—32. Ma utoljára!
 „A marnei hős” Francia és német áll. beállítások
 6. 7.15. 9.30.

Következik: Minden idők legígáztatásabb filmalkotása

„POLTAVA”

(„Egy birodalom születése”)

A szovjet-orsos filmművészet eszterteljesítménye! Monumentálisabb mint „Scipio Africanus”!

IV.

Páris és London új elhatározások előtt

Chamberlain és Halifax egész éjjel tanácskoztak

London. A Reuter ügynökség jelenti: Chamberlain miniszterelnök és Lord Halifax külügyminiszter vasárnap egészen a késő éjszakai órákig tanácskoztak a Szovjet közbelépésével támadt új helyzetről. A két miniszter élénk összeköttetésben állott Párisal.

A Press Association jelenti: A külügyminiszter rendkívül figyelemmel tanulmányozza a szovjet beavatkozás következtében előállott lengyelországi helyzetet. Várják a moszkvai angol nagykövet kimerítő és pontos jelentését.

A Reuter ügynökség diplomáciai tudósítója jelenti, hogy Halifax és Chamberlain tegnap hosszasan tanácskoztak és a kormány többi tagjai is fontos megbeszéléseket tartottak. A jelentéshez hozzátesszük az ügynökség, hogy mindaddig nem lehet az angol hivatalos álláspont nyilvánításáról szó, amíg a kormány nem kapja meg a részletes jelentést az összes körülményekről, ami a

szovjetcsapatoknak lengyelországi benyomulásával áll kapcsolatban. Hátra van még a francia és lengyel kormányokkal való megbeszélés is, mert hiszen a lengyel kormány magatartására vonatkozó fontos adatok is hiányoznak. Mértékadó helyen az a meggyőződés, hogy Lengyelország nem fog hadatüzeenni a szovjetnek, miként tette azt Németországgal. Még a lengyel kormány jelenlegi tartózkodási helyét sem tudják biztosan és ha a lengyel kormány tényleg Romániába tette át a székhelyét, úgy természetesen meg is szűnt működni, mert semleges állam területén nem lehet ki politikai tevékenységet.

Általában megállapítható, hogy a helyzet rendkívül kényes és zavaros. Igen pesszimistikus következmények is állhatnak be, de vannak vélemények, amelyek derűlátóbbak. Az események oly gyorsan követik egymást, hogy rövidesen már tisztábban lehet látni.

A német hadvezetőség a Maginot-vonal háttámadását tervezi

Brüsszel. Brüsszelben aggodással tekintenek a belga határ mentén lejátszódó harctéri eseményekre. A német hadvezetőség Aachen kiürítését rendelte el, ami végbe is ment. Brüsszelben nem tartják kizártnak, hogy a német hadvezetőség oly módon akar a francia támadó hadsereg nagy nyomta-

sától szabadulni, hogy Belgium vagy Hollandia területi semlegességének megsértésével háttámadja a francia Maginot vonalat. De akár Hollandia, akár Belgium semlegességét sérti is meg Németország, a megtámadott ország egész haderejével védi országát integritását.

5000 női pár cérna harisnyák 9, 19, 29 leles bombaáron GÓLYA áruházban, Meşianu u. 1.

Szovjettámadás — India ellen?

Kopenhága. (Rador). A Reuter-iroda jelenti: A Berlnske Tidende berlini tudósítójától a következő távirati értesítést kapta. Berlinben azt hiszik, hogy Németországnak nem lesz orosz segítségre szüksége Európában, de Berlin azt kéri Moszkvától, hogy támadja meg Indiát. A lap hozzáfűzi, hogy Berlinben az a vélemény, miszerint Anglia nem tá-

madhatja meg a szovjetet, egyrészt, mert Németország teljes ellenőrzést gyakorol a Balti tengeren, másrészt a Fekete tengeri helyzet sem alkalmas erre. Ugyancsak az a vélemény Berlinben, hogy Törökország fenntartja semlegességét, ami Németország előnyét szolgálja.

Megenemléadási szerződés készül Japán és Oroszország között?

Moszkva. A Reuter hírszolgálati iroda jólérsült forrásból nyert információ alapján közli, hogy Molotov szovjetorosz külügyi népbiztos és Togo moszkvai japán nagykövet tárgyalásokat folytatnak egy japán—szovjet támadást kizáró egyezmény megkötésére. A hírszolgálati iroda tudósítása megjegyzi, hogy ezt a hírt ugyan még nem erősítették meg, de miután a Reuter iroda hírt érdemlő forrásból merítette információját, megjegyzi, hogy az értesüléseit fenntartja.

Budapest. (Havas). A Havas-ügynökség jelenti: A magyar sajtó hatalmas címelekkel az első oldalon közli az orosz csapatok benyomulását Lengyelországba. A lapok tartózkodnak minden véleménynyilvánítástól, ami Magyarország állásfoglalását illeti. Csak a „Magyarság“ az, amely annyit állapít meg, hogy az európai helyzetben radikális változás állott be.

LAPZÁRTA:

Riga. Moszkvai jelentés szerint a berlini szovjet-nagykövet repülőgépen Moszkvába érkezett. ahová Molotov kérte sürgős tanácskozás céljából. — Starcew berlini szovjet nagykövet Molotov megbízásából tegnap fogadta a berlini szlovák követet, akivel közölte, hogy a szovjet köztársaság de jure és de facto elismeri a szlovák köztársaságot. Szovjetországnak szándékában áll felvenni a diplomáciai kapcsolatokat a szlovák köztársasággal.

Riga. Vasárnap este óta Lettország és Lengyelország között szünetel a vasúti forgalom. Sok lengyel repülőgép is érkezett lett területre és a gépek legtöbbje rendkívül rossz állapotban van.

Kaunas. Vasárnap megjelentek a külügyminisztériumban Németország és Szovjetország képviselői és biztosítékokat nyújtottak Litvánia számára. Litván felelős körökben nagy figyelemmel kísérik az események fejlődését. A határmenti helyőrségeket megerősítették a lengyel—litván határt lezárták és a japoknak megtiltották, hogy külön kiadásokat adjanak ki.

Tokió. A Karatsu Maru 5500 tonnás Japán hajót a Fülöp-szigetektől visszatérőben Kyushutól 400 kilométernyire déli irányban, tehát Japán vizeken egy angol csatahajó üldözőbe vette és fenyegette. Megállapították, hogy a csatahajó a hongkongi angol haditengerészeti támaszponthoz tartozik.

London. A Német Távirati Iroda a hadvezetőség általi közleményét hozta nyilvánosságra: Jáslo mellett szeptember 8-án este 20 órakor a jasiolka hídnál „sárga keresztet“ gázakna robbant fel. Két utászkatona a mérgezés következtében meghalt. 12 súlyos mérgezéseset fekszik a jasiolai katonai kórházban és egyikük már

Aktuális fejek:

RACZSKY

londoni lengyel nagykövet

a halállal vívdik. Tisztekből, orvosokból és vegyészektől álló bizottság repülőgépen indult Jasioba, ahol a legrészletesebb vizsgálatot folytatták le és megállapították, hogy a „sárga keresztet“ gázt alkalmazták és ezzel Lengyelország megszerzte az 1925. június 17-én megkötött egyezményt, amely tilja a gázok alkalmazását háború esetén.

Belgrad. Tilar Adolf ezredes, akit két héttel ezelőtt neveztek ki dandárparancsnokká, a vranjal tiszti kaszinóban lelőtte Kecmanovic Jovan főhadnagy. Megállapították, hogy a merénylő üldözési mániában szenved.

Berlin. Terautsi gróf Japán főbnök Olaszországból jövet több magasrangú vezérkari tiszt kíséretében vasárnap este Berlinbe érkezett.

Kalkutta. Hétfőn délután kétizben is riadó jeleket adtak le, miután ismeretlen repülőgépek közeledtek. Később azután megállapítást nyert, hogy az érkező repülőgépek az angol légirajhoz tartoznak.

Brüsszel. A belga kormány négy gazdasági szakértőt jelölt ki, akik a rövidesen Amszterdamban, Párisban, Londonban és Berlinben létesítendő állandó jellegű gazdasági szolgálatokat fogják vezetni. Ezeknek a célja az, hogy a francia—angol Mokáddal kapcsolatosan elhárítsanak minden nehézséget Belgium megfelelő ellátása elől.

Berlin. Vasárnap délelőtt a Leipzig Strassen, a német légügyi minisztérium főépületében súlyos robbanás történt, amely az épület egész leírástát és homlokzatának egy részét romba döntötte. A közelben levő Wertheim-féle nagyruház valamennyi kirakata betört. A vizsgálat megállapította, hogy ismeretlen tettesek időre beállított bombát helyeztek el az épületben. A nyomozás a legnagyobb sértelvel folyik és több mint 20 letartóztatás történt.

A „Pravda“ olkko a lengyel hadsereg összeomlásának aairól

Moszkvából jelentik: A „Pravda“ című lap hosszabb vezércikkben számol be a lengyel hadsereg gyors összeomlásának okairól.

Megállapítja az orosz lap, hogy a lengyel kormány a nagyszámú ukrán és fehérorosz lakossággal szemben a legkönnyörtelenebb politikát folytatta. Ez a politika nem sokkal különbözött a cári nyomástól. Az ukránok és a fehéroroszok ellenyelesítése minden eszközzel folyt és minden megnyilvánulást elfojtották.

Ez az oka annak hogy Lengyelországban sohasem jött létre a nemzeti egység és a lengyel hadsereg, amely nemcsak lengyelekből áll, ezért nem tudta fel-tartóztatni az ellenséget. Egy nemzetiségi ország — állapítja meg a „Pravda“ — amelynek porárai nem egyenrangúak és nem egyforma elbírálás alá esnek, nem lehet katonailag erős. Itt gyökerezik lengyelország gyengesége és katonai vereségének oka.

CORSO Ma utoljára! 5, 7.15, 9.30 rakor.

I. „Tamás urfi kalandjai“

II. STAN és BRAN a búzás bajnakai.

Jön: Az édes anyaföld ön.

TEKESPORT

Élénk tevékenység,
pompás eredmények
a teke-sportban

Vasárnap ismét teljes erővel megindult az élet az aradi teke-sportban, minden csapatunk, ugyszólván minden aktív tekezője sorompóba lépett és a soron levő bajnoki csapatversenyeken kívül, szövetségi díjmérkőzéseken és barátságos csapatversenyekben tevékenykedett, de az egyéni versenyben is alkalmuk nyílt az erejük összemérésére.

A bajnoki csapatmérkőzések során a Prieteni—Tricolor és az Infratirea—AAC ütözködtek meg, s bár tartalékoltnak voltak kénytelenek szerepelni, a játék magas színvonalon mozgott. A Prieteni mutatott legkiemelkedőbb játékot és tudta leginkább pótolni tartalékokkal az első csapatának törzsjátékosait, sőt tartalékcsoportja is pompás győzelmekkel bizonyította az egyesület játékos-anyagának kiválóságát. Az Infratirea ismét nagy nyugalomról és pompás küzdőképességéről tett tanúságot és kiváló eredménye azt bizonyítja, hogy tartalékosai is szívesen játszó, egyik legnagyobb ütőerejű csapatunk. Az AAC csapatának rapszódikus játéka azt mutatja, hogy idegeik nincsenek rendben és egy gyengén sikerült menet meggyengíti önbizalmukat, mely után már nem tudnak koncentrálni. Önbizalom erősítésre van szükség, mely után kétségtelenül a legerősebb együttessel lesz. A Tricolor is ideges csapat, melyre nem látunk okot, hiszen semmivel sem gyengébb az előbbi három együttessel. Biztosra vesszük, hogy legközelebb nyugodtan játszó, jóval felülmúlják az egyébként jó tegnapi eredményüket.

A bajnoki mérkőzéseken kívül legfiatalabb egyesületünk a Transilvania rendezett jól sikerült egyéni és csapatversenyeket, a Metalurgistul pedig házi egyéni versenyen kívül a Fortunával játszott otthonában barátságos mérkőzést.

Részletes beszámolóink a vasárnapi tekeprogramról a következő:

Infratirea—AAC 216:201

Érdekes küzdelemben az egyenletesebben és nyugodtabban játszó csapat győzött. Infratirea kezd 53-as menettel, melyre az AAC pompás 71-es száriával felel, 18 fa előnyt szerelve. Pompás játékok fölényes győzelmüket sejteti. Az Infratirea azonban nem esik ki nyugodtságából és második menetük alig gyengébb 51 fa. Az AAC-nak ez a menete gyengén sikerül, egy bál dává és paraszt négy emberük vérzik el, csak 42-ös menetet hoznak ki. Előnyük 9 fára csökken, de a sikertelenség látható nyomokat hagy maga után, mert amíg az Infratirea a harmadik menetben is jó átlagot, 52 fát hoz ki, addig az AAC ismét alul marad az öt állításon 44 fájával és előnye már mindössze 1 fa. Most az Infratirea rá erősít és legjobb menetét játszó, hat állításon túl 60 fával zárja a játékot, míg az AAC ismét baloldalon vérzik és csak előbbi menete eredményét tudja elérni, 44 fát, tizenöt fával marad alul.

Infratirea: Pascu, Kertész, Hanga, Merk, Berkovits, Filipas, Mester, Gajda, Mozák, Nagy II. Csiki, Fritz. — AAC: Schmelzter, Szabó Z., Mezei I., Böszörményi, Bardocz, Lengyel, Varga, Lészay, Wingeron, Szaima, Török, Heidrich.

Prieteni—Tricolor 228:198

Jó formába lendült és jobb tartalékokkal rendelkező Prieteni szép küzdelemben, kiváló eredménnyel győzött. Prieteni kezd és első menetében elért 52 faja sejteti jó formáját. A Tricolornak már kevésbé sikerül a start, egy jobb dáma három emberüket fogyasztja el és eredményük csak 44 fa lesz. A Prieteni tovább tartja jó átlagát, egyenletes játékkal ismét tuljutnak öt állításon és 51 fával zárják a menetet. Nem úgy a Tricolor, mely ezúttal is kihagyásokkal játszik és mindössze 41 fát ér el, mellyel 18 fa hátrányba kerül. A harmadik menetben a Prieteni ismét jól játszik, 53 faja jó formáját mutatja, de ezúttal rákapcsol a Tricolor is és 61 fát ütve, fizre csökkenti a Barátok előnyét. Most ismét nyílnak látszik a küzdelem, de a Prieteni ha kell erősíteni is tud és pompás játékban pontosan nyolc állításig jutva, 72 fával zárja a küzdelmet. A Tricolor megkísérli a fehéretlent nem csügged, de két középfán elakad és csak 52-ös score-t hoz össze. Eredménye így sem rossz, de a jó formában levő Prieteni 30 fával győz, legjobb idei eredményét éri el. — Prieteni: Curila, Tóth, Rosenzweig, Wittmer, Szralka, Dreucsan, Korbata, Orbán, Butya, Kiss, Böhm I., Albertszky. — Tricolor: Román, Balla, Rózsa, Bárány, Pajtek, Czéh, Gincsev, Szirbusz, Tóth, Münnich, Ferenczi, Varga.

Előtte a két egyesület B) csapata játszott a szövetségi díjért a következő eredménnyel: Prieteni B)—Tricolor B) 178:112. A nagyrészt fiatal játékosokból álló Prieteni tartalékcsoport jó játékot képvisel.

Perdülékeny rendezésben,
jó eredményekkel végződött a
Transilvania avató tekeversenye

Szombaton és vasárnap rendezte meg legifjabb tekeegyesületünk a Transilvania, egyesületi avató tekeversenyt, melyet perdülékeny rendezésben bonyolított le. Tekeegyesületeink, bár más irányban is elváltak foglalva, szerencsétlenül siettek az új tekeegyesület segítségére, játékosai és csapataik szerepeltetésével nivóssá tették a versenyt és jó eredményekkel tették emlékeztetessé azt. Az egyesület sem fukarkodott a díjazások terén, mert az egyéni versenyben öt értékes tiszteletdíjjal, a csapat versenyben pedig két ezüst plakettel jutalmazta a győzteseket.

A versenyek szombaton este vetők kezdődtek, az egyéni versenyekkel, melyen csaknem kivétel nélkül, a legjobb egyéni versenyzők vettek részt. Ez a verseny vasárnap este ért véget, a holtversenyeket, eldöntő rádobásokkal, melyek után a következő

sorrend alakult ki: Győztes lett Albertszky (Prieteni) 18 fával (rádobásban 6 fa), 2. Naschitz (Transilv.) 18 fa (rád. 5 fa), 3. Varga II. (Tric.) 17 fa. 4. Münnich (Tric.), 5. Hetzer (Tric.) 16—16 fával, Münnich 9 fát, Hetzer 8 fát ért el a rádobásban. Ugyancsak 16 fát értek el, Hanga (Infr.), Kirschner (AAC) és Ferenczi (Tric.)

A csapatversenyekben, melyek d. u. 4 órától bonyolodtak le, hat csapat startolt. Győztes a Prieteni nagyszerű tartalékcsoportja lett, eredményben is kiváló teljesítménnyel. Eredmények a következők voltak: Prieteni B)—Tricolor B) 198:146. (Menetek: 52:26, 35:51, 58:43, 53:26). Fortuna—Metalurgistul komb. 176:148. (Menetek: 35:26, 63:36, 27:42, 51:44). AAC B)—Transilvania 167:130. (Menetek: 36:37, 62:33, 34:27, 35:33). Első lett tehát a Prieteni B) 2. Fortuna, 3. AAC B), 4. Metalurgistul, 5. Tricolor B) 6. Transilvania.

A csapatbajnokság állása a következő:

1. AAC	5	3	—	2	1019	1017	6
2. Prieteni	5	3	—	2	1004	959	6
3. Infratirea	3	3	—	—	603	537	6
4. Tricolor	3	1	—	2	617	641	2
5. Metalurgistul	4	—	—	4	692	781	—

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Külkereskedelmi vonatkozásban gazdasági
teljhatalmat kapott a kormány

A kivitt áruk ellenértékének harminc százalékát a Banca Nationalának kell átadni —
Teljesen új rendszer a devizák forgalombahozatalánál

Megszűnik a kompenzációk rendszere

A kormány a külkereskedelmi, illetve fizetési rendszerrel kapcsolatban új rendelet-törvényt adott ki, amely megállapítja, hogy mivel a külfölddel való kereskedelem meg kell feleljen a nemzetvédelem és a nemzetgazdaság szükségleteinek, a jövőben ez az új rendelet-törvény alapján történik.

Az összes államokba lehvnyolitásra kerülő kivétel értékéből a következő arányban kell kielégíteni a bevétel és a külfölddel szembeni különböző fizetések szükségleteit.

1. Negyvenöt százalékos kvótát a fegyverkezési vásárlások és egyéb állami vásárlások fizetésére fordítanak. Ugyanebből a keretből fedezik a diplomáciai képviselők költségeit is.

2. Harminc százalékos keretet nyersanyag vásárlásokra fordítanak.

3. Huszonöt százalékos kvótát azon árucikkek vásárlására, amelyek az ország termelőképességét fokozzák, a helyi fogvasztás részére szükséges anyagokat biztosítják, magánfizetések re. tanulmányi költségekre, külföldi utazásokra, valamint más fizetésekre.

Abban az esetben, ha a fenti csoportok valamelyikében szereplő keretet nem merítik ki teljes egészében, akkor a fennmaradó összeget a következő csoport keretének támlálására fordítják. A fentiek végrehajtására szükséges intézkedéseket minisztertanácsi jegyzőkönyvvel léptetik életbe.

A kormány felhatalmazást kap arra, hogy a nemzetgazdasági minisztérium javaslatára minisztertanácsi jegyzőkönyv után és a kormány gazdasági bizottságának határozata alapján a következő jellegű intézkedéseket fogantossítsa:

a) Az összes országokba irányuló kivétel, illetve az összes országokból származó behozatal ellenőrzése és szabályozása.

b) Az azon államokba irányuló kivétel korlátozása, amelyek korlátozásokat, vagy tilalmakat léptetnek életbe azon árucikkek kivételénél, amelyek nemzetvédelmünket, vagy nemzetgazdaságunkat érintik.

c) A kivételnek azon államokba való korlátozása, amelyekben oly devizamennyiségek gyűlnek fel, amelyeket nem tudunk felhasználni a fenti beosztás szerint.

d) Megtiltja a kormány a nemzetgazdaság és a nemzetvédelem számára nélkülözhetetlen árucikkek kivételét.

e) Megfelelő intézkedéseket fogantossíthat azon veszteségek meakadályozására, amelyeket a nemzetgazdaság külföldi valuták esetleges elértéktelenedése, vagy a háborús állapot következtében bekövetkezett más elértéktelenedések miatt szenvedhet.

f) Intézkedéseket fogantossíthat azoknak az esetleges kockázatoknak elkerülése végett, melyek a háborús államokba való szállításokból származhatnak.

g) A kormány felmondhatja azokat a fizetési és clearing-egyezményeket, amelyek már nem működnek normálisan és hasznosan a háborús események következtében.

h) Minden megfelelő intézkedést fogantossíthat annak érdekében, hogy a külfölddel való kereskedelmünk kedvezően alakuljon a nemzetvédelem és a nemzetgazdaság szükségleteinek megfelelően.

Az 1939. október elseje után kivételre kerülő áruk ellenértékéből 30 százalékot hivatalos árfolyamon és 38 százalékos felár hozzászámításával át kell adni a pénzügyminisztériumnak és ezeket az összegeket letétbe kell helyezni a Banca Nationalának. A fennmaradó 70 százalékot a korlátlan hitellel rendelkező meghatalmazott pénzügyezetek után az exportörök rendelkezésére kell bocsátani.

A fentemlített 30 százalékot kizárólag az állam és a Banca Nationala fizetéseinek fedezésére lehet fordítani.

A kivitt áruk hetven százalékát kitevő devizákat az exportörök a korlátlan hitellel rendelkező meghatalmazott pénzügyezetek után értékesíthetik, azon külföldi fizetések fedezésére, amelyekre a nemzetgazdasági minisztériumban működő külkereskedelmi hivatal felhatalmazását ad.

A meghatalmazott pénzügyezetek a hetven százalékos kvótát csak a tőzsdék után értékesíthetik. Az értékesítésnek attól az időponttól számított tizenöt napon belül kell megtörténnie, amikortól a Banca Nationalának a neki járó 30 százalékot átadták. Minisztertanácsi jegyzőkönyv révén ezt a határidőt módosíthatják. Abban az esetben, ha az említett határidőn belül a devizákat nem adták el, a Banca Nationalának jogában áll azokat megvásárolni a hivatalos árfolyamon és a 38 százalékos felár hozzászámításával.

Rendkívül fontos intézkedése a rendelet-törvénynek, hogy hatálytalanítják a devizák forgalombahozatalára vonatkozó eddigi rendelkezéseket és megszűnik a kompenzációk rendszere is. Hatálytalanították azokat a minisztertanácsi jegyzőkönyveket is, amelyek kompenzációs kivételre adtak módot, az alkatrészek formájában behozott autók ellenértékének kifizetésére.

Itt írjuk meg, hogy a Banca Nationala közleményt adott ki, amelyben közölte, hogy miután egyes országok megszigorításokat léptettek életbe a szabad devizában történő fizetéseknel és a nemzetközi valutaforgalom szabadsága terén, a szabad devizákra vonatkozó romániai rendelkezések nem alkalmazhatók többé ezeknek az államoknak a valutáira. Az Angliába szóló fizetésekkel kapcsolatos formások továbbra is az eddigiek maradnak, azzal az eltéréssel, hogy az átutalás kérésénél még egy fizetési

VEDEKEZZEN...

A reumatizmus — ha nem kezelik, — majdnem mindig kronikussá válik és akkor — tuzás nélkül megállapíthatjuk — minden öröm eltűnik az életből. Ennek a betegségnek oka — közismerten — a húgysav felhalmozódása a szervezetben; tehát meg kell szabadulnunk tőle. Régebben Salicyles készítményekkel kezelték, nem akarunk ennek a kezelési módnak számos hátrányára rámutatni. Azonban leszögezzük, hogy ma már van egy általánosan elismert készítmény, amely a reumatizmus minden formáját eredményesen kezeli, és ez az

URODONAL a legerősebb oldószer, a húgyméreg kiválasztószere

A világ legjelentősebb profeszorai ajánlják és önmaguk is rendszeresen használják.

Mindenki aki reumatizmustól, köszvénytől, ischiastól, boszorkányszurástól, májzavaroktól, epe-, máj- és vese-kövektől szenved, szedjen URODONAL-t ez az egyetlen kezelési mód, amely visszadhathja egészségüket.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

lapot is ki kell tölteni négy példányban és azt egyenesen a külkereskedelmi ügyosztályhoz kell benyújtani. Az új rendelkezés értelmében régi tartozásoknak tekinti a Banca Națională az 1935. augusztus elseje előtt esedékessé lett számlák ellenértékét, amellyel 1935. május elseje előtt behozott árukért tartozik az importőr, míg a később behozott árukért elmaradt tartozásokat kurrens fizetéseknek tekinti a

jegybank. Az ilyen tartozások fizetésére vonatkozó átutalásoknál a Banca Națională 44 százalékos prémiumot számít fel a valutákért, ha az import 1935. május elseje és december elseje között történt és 37 százalékos, ha a behozatal 1935. december elseje után történt. Az 1935. május elseje előtti importokért esedékes átutalásoknál a jegybank 38 százalékos felárral adja el a devizákat.

Be kell jelenteni az ideai bortermést

A bortermeléssel kapcsolatban a birtokosoknak ezidén is adónyilatkozatot kell beadni a községhez. A nyilatkozatban be kell jelenteni a szőlővel beültetett területet, tekintet nélkül arra, hogy saját birtok, vagy pedig bérelt-e. Külön be kell jelenteni, hogy milyen területen van direkttermő szőlő, továbbá az idén szüretelt bormennyiséget, valamint a korábbi szüretekből megmaradt bormennyiséget. Ha bejelentett és az ellenőrzéskor megállapított mennyiség között tíz százaléknál nem nagyobb az eltérés, ezt a kincstár nem tekinti ki hágnak. Be kell jelenteni végül az eladott vagy vásárolt mustot. Ezeket az adatokat a must kiforrásától számított 15 napon belül kell bejelenteni a községhez, de legkésőbb december elsejéig. A nyilatkozatot három példányban kell benyújtani. Azok a szőlőbirtokosok, akik az általános szüretből szőlőt vagy mustot akarnak külföldre szállítani, még külön nyilatkozatot kötelesek már most beadni a községhez, amelybe az elszállított szőlő és must mennyiségeit kell beírni, a must kiforrása után pedig az akkor benyújtásra kerülő végleges nyilatkozatba a raktáron levő borkészleteken kívül be kell vezetniük a külföldre kiszállított szőlő és must teljes mennyiségét is. A nyilatkozatok benyújtásáról a községi előjáráság igazolványt köteles kiállítani. Az érvényes rendelkezések szerint a bort csakis annak a községnek a területén szabad előállítani, ahol a szőlő termett, saját vagy szövetkezeti, illetve állami pincékben. Azok a termelők, akiknek több helyen van ugyanazon a vidéken szőlőjük, egész termésüket egyetlen helyen sajtolhatják és a mustot egyetlen helyen raktározhatják be erjedésre, de ebben az esetben nyilatkozatot kell azonban beadni ahhoz az adóhivatalhoz, amely a sajtóhelyen illetékes. A vásárolt szőlő sajtolása is csak azokban a községekben

szabad, ahol a szőlő termett. Vendéglő udvarán szőlőt sajtolni tilos. A két hektárnál kisebb szőlőbirtokkal rendelkező gazdák, akiknek nincs saját pincéjük és sajtólójuk, más községek, vagy városok, de nem megyeszékhelyek területén is kisajtolhatják a szőlőjüket. Ilyen esetben azonban a törvény megköveteli, hogy a szőlőbirtok annak a kerületnek a vidékén legyen, ahol a sajtolás történik. Az idegenben való borsajtolásra minden esetben engedélyt kell kérni az illetékes pénzügyigazgatóságtól.

Szeptember 24-re tüzték ki a két temestartományi magántisztviselő-céh fuzió közgyűlését

Ismételten beszámoltunk a temestartományi magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak céhi szervezkedésének bonyolult helyzetéről. Mint ismeretes, Suciú Mihailnak, a Banca Națională temesvári fiókgazdájának elnökletével Temesváron egy jobbára banktisztviselőkből álló céh létesült, míg Aradon a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak tömörültek céhbe Popovici Dimitrie elnökletével. Miután a tartomány területén csak egy hasonló céh létezhet, megindult a versengés a két céh között. A vitát végül is a minisztérium oldotta meg, amely elrendelte a két céh egyesülését. Értesülésünk szerint az egyesítés gyakorlati keresztülvitele már a közeljövőben megtörténik. A két magántisztviselő-céh egyesülését kimondó közgyűlést szeptember 24-re tüzték ki. Amennyiben technikai, vagy mástermészetű akadályok miatt a közgyűlés el nem marad, többhavi halasztás után létrejön Temestartomány területén a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak egységes céhszervezete.

Megkezdődtek

a román-német gazdasági tárgyalások

Az 1939. március 23-ikán megkötött román-német kereskedelmi egyezmény értelmében a két kormány gazdasági bizottságai minden év őszén összeülnek az időszéri kérdések megbeszélése végett. Az idei megbeszélések lefolytatása végett C. Clodius, a német külügy miniszterium gazdasági tanácsosa, tegnap a német küldöttség élén Bucurestibe érkezett.

A román küldöttség és a német küldöttség közötti tanácskozások tegnap a nemzetgazdasági miniszteriumban már meg is kezdődtek. Ezek a tárgyalások a két ország által egymásnak megállapítandó beviteli keretekre vonatkoznak.

Új illetékek fizetendők az országutakon lévő üzleti berendezések és reklámok után

A Monitorul Oficial szeptember 15-iki, 213. száma minisztertanácsi jegyzőkönyvet közöl, amelynek értelmében 1939. április elsejei hatállyal visszamenőleg illetékeket vetnek ki az országutak mentén felállított üzleti berendezésekre és reklámokra. Ezek az illetékek ugyanazok, mint amelyeket az Aradi Közlöny szeptember 14-iki számának közgazdasági rovatában a megyei és községi utak vonatkozásában közöltünk a Monitorul Oficial szeptember 9-iki számában megjelent rendelkezések alapján. Vagyis az országutak mentén létező és ezenül létesítendő készülékek, berendezések, vasutvonalak villanyvezetékek és reklámok után ugyanazok az illetékek fizetendők mint a községi és megyei utakon levő hasonló berendezések után.

— Az aradi gabonárák a következőképpen alakultak: A búzát a törvény által megállapított minimális áron hozták forgalomba, Árpá q. 400—420 lei, zab 400—420, tengeri 400—410 lei. Luxusliszt kg. 8.40 lei, I. osztályú liszt 7.60, II. osztályú liszt 7.10 lei. Takarmánypiac: Széna q. 140—165 lei, lóhere 160—180, szalma 60—75 lei.

— JELENTŐSEN ESETT AZ ANGOL FONT A NEWYORKI TÖZSDÉN. Londonból jelentik: A Havas hírszolgálati iroda jelenti: Az angol fontnak a newyorki tőzsdén történt jelentős áresése nem befolyásolta az angol piacok üzletmenetét, sem pedig az Angol Bank működését, annak ellenére, hogy angol bankkörökben érthetően nagy meglepetést keltett.

— Adományok a hadfelszerelési alap javára. Az aradi kereskedelmi és iparkamara emlékezteti összes tagjait arra a hazafias kötelességre, hogy a hadfelszerelési alap javára adakozzanak. Az e célra juttatott összegeket vagy a kamaránál, vagy a Banca Națională aradi fiókjánál lehet befizetni. A Banca Națională történeti fizetésekről értesítendő a kamara is, hogy pontos jegyzéket állíthasson össze a tagjai részéről történt adakozásokról. E jegyzékből nem szabad hiányoznia egyetlen aradi és aradmegyei kereskedőnek vagy iparosnak. Minthogy a jegyzés október hó 1-én lezárul, a kamara nyomatékosan kéri tagjait, hogy eddig az időpontig okvetlenül fizessék be hozzájárulásukat.

— Változatlanok maradnak a német és jugoszláv kereskedelmi kapcsolatok. Belgrádból jelentik: Berlini forrás alapján a „Politika” című lap írja: Berlinben hangsúlyozzák, hogy Németország és Jugoszlávia gazdasági kapcsolatai változatlanok maradnak. Németország a jövőben is hű vevője marad a jugoszláv piacnak és elhárít minden akadályt, amely esetleg megakadályozhatná, hogy a jugoszláv importőrök németországi áruhoz jussanak.

— Származási bizonyítványok Angliába. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy az Angliába exportált mindennemű árukhoz, — még a tranzit-árúkhoz is — származási bizonyítványt kell mellékelni. E rendelkezés az összes semleges országokból származó árucikkekre vonatkozik. Részletes felvilágosítást ad a bucuresti-i, constantai, vagy galati-i angol konzulátus.

— Új igazgatóság került a Titán-Nadrág-Kaláni Vasművek élére. A Resica-Műveknél beállott változásokkal kapcsolatban új igazgatóság került a Titán-Nadrág-Kaláni Egyesült Vasművek élére is. A vállalat vezérigazgatójává Corneliu Pavlovici, eddigi igazgató lett, míg Edgar Ausschnitt, az eddigi vezérigazgató igazgatói címet kapott. Az igazgatóságba beválasztották új tagokként M. Protopopescu tábornokot, Visoianu Constantint, Ost Charlest, Gusti Dimitrie volt minisztert és Constantin Orghidan nagyinost. Úgyvezető igazgatókká (administrateur delegué) Visoianu Constantint és Angus D. Vickers angol nagyiparost nevezték ki. Vickers távollétében ezt a tisztséget Charles Ost tölti be. Az ügyek tényleges vezetését egy szűkebbkörű igazgatótanács vette át, melynek tagjai az egyik alelnök, az ügyvezető igazgatók, valamint Edgar Ausschnitt igazgató és Pavlovici vezérigazgató.

— A Consum legújabb száma a háborús gazdaság bevezetésének problémájával foglalkozik és az ezzel kapcsolatos terveket ismerteti, amelyek az UGIR vezetését is foglalkoztatják. Aktuális kérdés az életbiztosításoknál háború esetére való érvényesítése, ezzel kapcsolatban úgy a biztosítottakat, mint a biztosító intézeteket érdeklő tervet vet fel a Consum. A lejátszódott legújabb gazdasági eseményekről első forrásból ad hírt a Consum. Kérien mutatványszámot a kiadóhivataltól: Kolozsvár, Str. Rea Maria 43

A hadosztályparancsnokság rendeletei

13. rendelet

Az első gyalogsági hadosztály Temesvárott székelő parancsnoka, Dragalina Cornel tábornok, az 1938. február 11-én megjelent, az ostromállapotról szóló rendelet-törvény alapján kiadta a 13-ik számú rendeletét, amely szigorú tilalmakat és rendelkezéseket tartalmaz a rendelet, amelynek hatálya a hadosztályparancsnokság egész területére, tehát Temestorontól, Arad, Krassó és Szörény megyékre terjed ki, szigorúan megtiltja a külföldi rádiókból, vagy újságokból veit hírek terjesztését és tendenciózus kommentálását, de a román rádióállomások és lapok által közölt hírek tendenciózus kommentálását is a román állammal, illetve nemzettel való vonatkozásban oly módon, hogy azok nyomán pánik keletkeznek, vagy a közvéleményre riasztólag hassanak. Tilos a lebélyezett rádiókészülékről a pecsétek eltávolítása, illetve a készülék bekapcsolása.

Szigorúan tilos a rádiókészülékeket megsemmisíteni, vagy megrongálni abból a célból, hogy a hatóságok le ne peccsételhessék, illetve el ne vehessék azokat.

Tilos idegen államok, vagy államfők dicsérete, ha a dicséret mögött irónia rejlik, vagy nemzeti érzéseket sért meg. Tilos bármilyen olyan ténykedés, amely a nemzeti érzület megsértésére alkalmas, így a nemzeti lobogóval, a nemzeti himnusszal, az államnnyelvel, vagy a nemzeti ünnepnapokkal szemben tanúsított tiszteletlenség az állami intézmények lebecsülése, továbbá minden olyan nyilatkozat, amely az előzetes katonai kiképzést, vagy az országország intézményét diszkreditálja, vagy amely az ifjuságnak ezektől az intézményektől való távoltartását célozza.

Tilos minden olyan agitáció, vagy nyilatkozattétel, akár az uccákon, tereken, vagy nyilvános helyiségekben vagy magánlakásokban is, mely az állam biztonságát, vagy a közrendet veszélyezteti.

Tilos minden szabotázs a hadsereg munkateljesítményének, vagy olyan munkáknak a megsemmisítése, amelyek a hadsereg céljait szolgálják.

Tilos katonai, hatósági és közhasznú berendezések lefényképezése, lerajzolása, vagy felvázolása, a katonai hatóságok engedélye nélkül még akkor is, ha ezek a rajzok, vagy fényképek nem bűnös szándékkal készülnek.

Tilos az állami, katonai vagy polgári hatóságoknak az állambiztonság és a közrend érdekében tett intézkedéseinek bírálata, ugyancsak tilos polgári személyeknek, vagy polgári hatóságoknak is oly dolgokba beavatkozni, amelyek a hadsereg tekintélye, fegyelme és presztízse alá tartoznak.

A rendeletbe ütközők ha valaki a hadseregről bármilyen módon sértő, vagy lekicsinylő módon nyilatkozik. Ha egy köz-, vagy magántisztviselő, vagy bárki más kedvezőtlenül nyilatkozik a hadseregről, vagy annak egy tagját megsérti, továbbá ha valaki a hadgyakorlatok vagy csapatösszevonások színhelyén egy katonai személy, vagy a hadsereg szolgálatában álló polgári személyt megsért, inzultál, vagy tetteleg bántalmaz.

A rendeletbe ütköző cselekményt követ el az is, aki a hadsereg vagy onának alkatrészeit megrongálja, vagy kincstári állatot megsebesít, aki vonakodik a rekviráló-bizottság előtt megjelenni, vagy aki a rekvirált ingóságokat megrongálja, megsemmisíti, illetve a saját tulajdonát képező rekvirált állatokat megsebesíti, hogy azok ne legyenek elrekvirálhatók, továbbá a tisztviselő, ki a rekvirálás alól való elvonáshoz segédkezet nyújt. Végül, aki vonakodik a hadseregnek azokat a helyiségeket rendelkezésére bocsátani, amelyek tiszták, legénység, állatok, vagy eszközök elhelyezésére szükségesek.

A rendelet ellen vét az is, aki a csapattestekről,

katonai és polgári hatóságok elhelyezéséről való vagy valótlan híreket terjeszt, tekintet nélkül arra, hogy voltak-e a dolognak következményei, vagy sem, továbbá az a személy, aki indokolatlanul katonai egységek közelében tartózkodik.

Amennyiben a fenti cselekményeket hazaárulást,

14. rendelet

Mi, Dragalina Cornel tábornok az 1. gyalogsági hadosztály parancsnoka, tekintettel az 1938. február 11-én kelt 856. számú rendelet-törvényre, amely megjelent a hivatalos lap 34. számában és amely által az ostromállapotról az általános biztonság és a közrend érdekében az ország érdekében az ország egész területére kiterjesztették, elrendeljük a következőket:

1. szakasz. Szigorúan tilos minden bírálat, vagy bármilyen eszközökkel való megnyilatkozás egy idegen állam mellett, vagy ellen, ennek államfője, kormánya, katonai parancsnoksága ellen, továbbá a nemzetközi élet minden személyisége ellen, vagy az illető államok nemzeti szimbólumai ellen, amennyiben ezek a bírálatok, vagy megnyilatkozások nyilvános helyiségekben, az uccán, vagy magánösszeüveteleken hangzóttak el.

2. szakasz. Szigorúan tilos hamis, vagy elferdített hírek közlése, vagy olyan természetű híreknek a közlése, amelyek révén Románia kedvező nemzetközi vonatkozásai egy másik államhoz veszélyeztetve volnának vagy pedig ezek által a közvéleményt

vagy kémkedési célzattal követték el, az idevonatkozó szakaszok mérvadó.

A rendelet értelmében szigorúan tilos mindenféle statisztikai adatok gyűjtése az illetékes hatóságok előzetes engedélye nélkül. Katonai csapatösszevonások, vagy katonai munkák területén szigorúan tilos katonai térképeket használni.

A fenti cselekmények, amennyiben súlyosabb becsületes alá nem esnek egy hónaptól két évig terjedhető fogsággal és a törvényes mellékbüntetéssel sújtandók. A korábban kiadott rendeletek érvényben maradnak.

igazítják s ennek következtében a közrend megrongálása következik be.

3. szakasz. Mindazok, akik a fenti rendelkezések ellen vétnek, a 2. hadtest katonai bíróságai elé kerülnek és egy hónaptól két évig terjedő büntetésben részesülnek. Az ostromállapotról vonatkozó 1938. évi törvény 5. szakasza alapján mellékbüntetések is alkalmazhatók a büntetőtörvénykönyv 25. szakaszának értelmében.

4. szakasz. A katonai és polgári tendörtség tisztjel megbízást kaptak ezen rendelet végrehajtására, amely rendelet a nyilvánosságra hozatal és a kifüggesztés időpontjában lép életbe ezen parancsnokság egész területén.

Temesvár, 1939. szeptember 17.

Dragalina I. Cornelli tábornok, az 1. gyaloghadosztály parancsnoka

Davidescu V. V. alezredes, vezérkari főnök
Vlădescu Pantazi őrnagy-hadbíró katonai ügyész

Gyilkolt a futball-szenvedély

Chisinau. Tegnap az egyik sporttéren futballmeccset játszottak le, amelynek befejezése után a nézők között verekedés keletkezett. A verekedés a 18 éves Pricelde és a 16 éves V. Cojo-

caru között fajul el különösképpen. Ennek során a 16 éves fiu kést rántott és szíven szurta ellenfelét, aki a közönség szemelátára kiszendett.

Szigorúan ellenőrzik a becsületességi offenzíva jegyében minden köztisztviselő pénzkezelését!

„Feketelista“ készül a közvagyon ellen vétkezőkről

Bucurestiből jelentik: Armand Călinescu miniszterzelebről ellenőrizzenek, a szabálytalanságokat pedig elnök intézkedett, hogy a közigazgatásban behatóbbá rendkívül szigorúan megtorolják. Azoknak a nevéket tegyék a becsületességi offenzívát. Ennek érdekében akik nem vigyáznak az állam pénzére, feketelisták vezérelleőrök határozott utasítást kaptak, hogy bár-hozzák nyilvánosságra és ugyanez történik mindenki ki legyen is, minden közpénzt kezelő tisztviselőt kövel, aki a közvagyon ellen vétkezik.

Hamburgiak halálos gépkocsibalesete Brassóban

Brassóból jelentik: Szombaton este a Derestvet-uton haladt a fővárosból jövő H. 79694 rendszámú Mercedes-Benz gyártmányu hamburgi gépkocsi, amelyen Leon Hardkrammer gépkocsivezető mellett dr. Krusspig Walter, egy nagy hamburgi vállalat vezérigazgatója, a hátsó ülésen pedig Emil Gensch,

a cég főtisztviselője ült. Egy másik gépkocsi előzni akarta őket, mire a hamburgi vezető hirtelen lefékezte kocsiját, amely erre felfordult. A balesetben dr. Krusspig életét vesztette, a kocsivezető súlyosan megsebesült, míg Emil Gensch sértetlenül megmenekült. A gépkocsi összezúzódott. A másik gépkocsi nyomtalanul eltűnt.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottatott meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST NYER

Könyvvél bírő, megbízható szobalányt keres október 1-re dr. Sugár, Str. Horia 5. 4274

Mindeneg perlekt szakácsnő keresetlik. Str. Cloșca 12., I. 7. 4253

Modern kétszobás lakás mellékhelyiségekkel nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 65. 4236

LAKÁS

Kiadó modern, kétszobás, fürdőszobás, konyhás, földszinti, parkettás lakás okt. 1-re. Megtekinthető 8-12-ig és 4-6-ig. Érdeklődni: Str. Consistorului 35. 4245

Négyszobás, földszintes, parkettás, fürdőszobás lakás kiadó. Str. Crisán 3. 4255

Egy háromszobás, szép tiszta lakás azonnalra, vagy október 1-re kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 4235

Gyorokon butorozott két szoba konyhával kiadó. Bővebbet; Almási előnyomda. Bul. Reg. Ferdinand 35. 4256

Uri villa

5 szobás magánház, bőséges teljes komforttal, garázzsal, park-udvarral, Str. Sincii 13 november 1-re kiadó. Bővebbet; Bul. Carol 68. Földszint jobbra. 4273

Ujonnan festett kétszobás, előszobás lakás azonnal kiadó, mellékhelyiségekkel. Str. Moise Nicoară 6.

Szépen butorozott

uccai szoba, fürdőszoba használatlall kiadó. Str. Bratianu No. 8-4. f., 56. ajtó. 4219

OKTATÁS

Francia nyelvtanítást, korrepetálást vállalok. Cim a kiadóban. 4281

INGATLAN

Elcserélném aradi belvárosi bérházam kolozsvári, marosvásárhelyi, brassói házzal. Cim a kiadóban. 4249

Érlekes brassói házamat

elcserélném aradival. „Csere“ jeligére választ a kiadóba kérek. 4227

VÉTEL-ELADÁS

Mahagóni hálószoba, komplett, kitűnő állapotban, fédermadráccokkal eladó. Str. Mărăsesti 17. 4277

Jókarban levő hálószobát megvételre keresek. Cim: Cal. Bihorului 2. ajtó 17.

Eladó egy jókarban levő Puch-kerékpár. Cim a kiadóban.

Jókarban levő mély gyermekkocsi eladó. Megtekinthető: Str. Virtutea Militară 3. (Tisztviselő-telep) 4197

BOROSHORDOKAT

5-8 hektósokat használt, de jó állapotban keresek kölesön, esetleg megvételre. Cimeket a kiadóba kérek.

KÜLÖNFPÉEK

Beraktározási raktárban olcsón és biztos helyen bármilyen ingóság beraktározható. Potom áron sürgősen eladó: hálószoba, üzletberendezés, állóútkör. Str. Moise Nicoară No. 9 4279

Legújabb jelentéseink:

Nem politizálhatnak Bucurestiben a menekült lengyel államférfiak

Szerdán repül Moszkvába Saracsoglu török külügyminiszter — Kétszáz-ezer lengyelországi menekült tartózkodik az országban — A szovjetcsapatok és a román határőrök találkozója — Megmenekült a lengyel államkincstár

Szerdán nyilatkozik az új helyzetről Chamberlain

Cernauti. A Stefani Iroda kiküldött munkatársa jelenti: MOSCICKY elnök és a lengyel kormány tagjai hétfőn délután különvonaton Bucurestibe utaztak. A Varsóban akreditált diplomáciai testületek BECK lengyel külügyminiszternél hétfőn délelőttre kitűzött értekezletét a román kormány nem engedélyezte. A volt lengyelországi diplomaták hétfőn elutaztak Cernautiból.

Saracsoglu tárgyalásai Moszkvában

Isztambul. Elterjedt hírek szerint Saracsoglu török külügyminiszter vasárnap Ankarából Moszkvába utazott. Török beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy Moszkvában nemcsak török—orsz. támadást kizáró egyezmény megkötéséről tárgyalnak, hanem hasonló paktum megkötésének lehetőségéről Németország és Törökország között. Más jelentésekkel ellentétben úgy tudják, hogy Saracsoglu török külügyminiszter kedden hagyja el Ankarát és Istambulban egy szovjet hadihajó fedélzetére száll, amely Odesszába viszi, ahonnan Moszkvába folytatja az útját.

Dantei jelenetek a román-szovjet határon

Cernauti. Mint ismeretes majdnem 200.000 lengyelországi menekült tartózkodik Romániában, akiket a határ mentén egy tíz kilométeres övezetbe engedtek be. A lengyel határon Dante doklára emlékeztető jelenetek játszódtak le. Vasárnap délelőtt, amikor még nem dőlt el, hogy a bucuresti-i kormány megengedi-e a menekültek korlátlan bejövetelét, a tömeg valóságos megronghamozta a zájesszéklyei hidat. Az őrség végül engedett a hatalmas tömegnek a határon való bejövetelre, akik között asszonyok gyermekek és katonák voltak nagyobb számban. A katonák fegyverzését azonnal megkezdték. A lengyel államkincstárt még pénteken átszállították a román határon és 10 vagonban helyezték el. Vasárnap a cernauti-i határra 100 lengyel repülőgép érkezett. Ezeket elfoglalták és a személyzetüket azonnal lefegyverezték a román katonai hatóságok. Vasárnap délután érték el a határt a felvonuló orosz csapatok. A csapatok parancsnokságának egyik kiüldöttsége azonnal felkereste a román katonai parancsnokságot, jelentkezett és közölte, hogy örömeinek ad kifejezést, amikor új határszakaszon érintheti Romániát.

Nem lehet szó versenyről a német és szovjet csapatok között

Berlin. A német fővárosban hétfőn délelőtt hivatalos nyilatkozatot tettek közzé. A nyilatkozat rámutat arra, hogy a Lengyelországban tevékenykedő német és szovjet csapatokkal kapcsolatosan képtelen hírek kerültek forgalomba. Kijelenti a német hivatalos közlemény, hogy a szovjet csapatok lengyelországi hadműveleteinek semmi olyan célja nincs, amely ellenkeznie Németország, vagy Szovjetország érdekeivel. A szovjet hadsereg beavatkozása egyáltalán nem áll ellentétben a két nagyhatalom között nem-re megkötött támadást kizáró egyezmény megállapításával és szövegével. Ellenkezőleg a szovjet beavatkozásnak az a feladata, hogy helyreállítsa a rendet és a nyugalmat Lengyelország ukrán és fehér-orosz-lakta vidékein. Egyben pedig az a feladata, hogy segítségére legyen a lengyeleknek abban, hogy újra szabályozhassák állami létüket.

Szovjet röpcédula-eső Lengyelországban

Moszkva. A lapok jelentései szerint az orosz repülőgépek vasárnap milliószámra szórták le a röpcédulákat a lengyelországi ukrán és fehér-orosz területeken. A röpcédulákban hangsúlyozzák azt, hogy a szovjetcsapatok felszabadítókként és vé-

delmezőkként jöttek Lengyelországba. Moszkvában Kalinin, a szovjet legfelsőbb tanácsának elnöke vasárnap délután kiáltványt adott ki, melyben csodálattal nyilatkozik a szovjethaderő végrehajtott feladatairól. Vorosilov tábornok, a szovjet hadügyi népbiztosa már a hadműveleti területekre utazott Lengyelországba, hogy személyesen irányítsa a további hadműveleteket.

SARACSOGLU

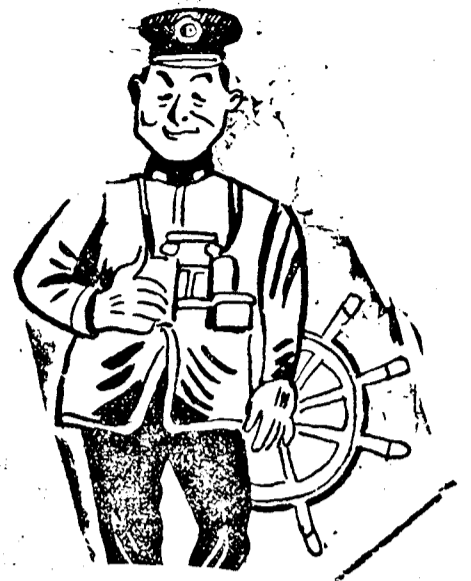
török külügyminiszter, aki Moszkvába utazik Menekülés Magyarországra

Budapest. A lengyelországi események következtében az elmúlt éjszaka megkezdődött a lengyel lakosság Magyarországra való menekülése. A magyar kormány hozzájárult ahhoz, hogy a menekülteket befogadják és elhatározták, hogy gondozásba veszi a lengyel menekülteket. Elhelyezésük megszervezése céljából Perényi Zsigmond báró. Károlyi kormánybiztos elnökletével hétfőn délelőtt értekezletet tartottak Ungváron. A menekülők elhelyezése szerint lengyel csapatok is át akarnak kelni a magyar határon.

Eisülyesztették a németek a legnagyobb angol repülőgép-anyahajót, a „Courageous”

London. A tengernagyi hivatal közlése szerint a „Courageous” angol repülőgép anyahajó ellenséges tengeralfutáró áldozatául esett. A hajón 51 angol repülőgép volt. A németek által eisülyesztett „Courageous” nevű repülőgép anyahajó 22.500 tonnás hatalmas alkotmány volt és az angol tartalékoltta egységéhez tartozott. A hajó teljes személyzete, a repülőgépekkel együtt 1216 embert tett ki, a sebessége pedig 31 csomó volt. A háború megkezdését óta

Magyar részről már megtörténtek az előkészületek az esetleg átmenetileg lengyel csapatok lefegyverzésére

ABE TÁBORNOK
Japán új kormányelnöke

Szerdán nyilatkozik a helyzetről Chamberlain

London. A Daily Mail jelentése szerint Chamberlain miniszterelnök szerdán nyilatkozik az alsóház ülésén a szovjetországi beavatkozásról. A miniszterelnök hétfőn délelőtt Halifax külügyminiszterrel és az angol hadsereg vezetőivel beható táncskozást folytatott. A lap megjegyzi, hogy a helyzetet csak 24 óra múlva lehet áttekinteni és csak azután lehet majd ítéletet mondani a szovjet beavatkozás további hatásairól.

Vilna elfoglalása

Berlin. A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a német csapatok Prohobicz és Zraszne irányában nyomulnak előre. Lublin körül még tovább folynak a küzdelmek. Rigából érkezett jelentések szerint a szovjetországi csapatok Vlnába érkeztek.

Megkezdték újra Varsó ostromát

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli: Miután a német hadvezetőség által kitűzött határidő lejárt és a lengyel parlamentek nem tettek eleget a bejelentett látogatásnak, hogy megtárgyalják Varsó átadásának részleteit, a német hadvezetőség elrendelte Varsó ostromát. Ennek következtében a lengyel főváros körüli harcok ismét megindultak.

Továbbfolynak a római tárgyalások

Rómából jelentik: Francois Poncet római francia nagykövet Párisból visszatért az olasz fővárosba. Francois Poncet — mint ismeretes — azért járt Párisban, hogy kormánya részletes utasításait átvegye a folyamatban levő olasz—francia tárgyalások ügyében. A római francia nagykövet állomáshelyére visszatért, az éjszaka folyamán többórás megbeszélést folytatott Ciano gróf olasz külügyminiszterrel akit tájékoztattott a francia kormány álláspontjáról. A tanácskozás részleteiről nem adtak ki semmiféle felvilágosítást.

Kiújult a tüzérségi párbaj a nyugati fronton

Párisból jelentik: A legújabb francia hadijelentés az alábbiakat közli: A nyugati hadszíntéren főleg a Saar-vidéken erős tüzérségi párbaj folyik. A francia tengeri haderő hétfőn eredményesen támadott meg egy ellenséges tengeralfutárót.

a „Courageous” a kereskedelmi hajókat részben védelemben tengeralfutáró támadás esetén.

A „Courageous” repülőgép anyahajón elhelyezték — mint utólag jelentik — nem voltak teljes számban a hozzátartozó repülőgépek és így a hajó személyzetének száma is kisebb volt, mint máskor. Ezt a közleményt az angol tájékoztató minisztérium adta ki.